

Terminologie in de tandheelkunde

C. de Baat, hoofdredacteur

Het *Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde* en de Vlaamse editie van het *Belgisch Tijdschrift voor Tandheelkunde* zijn de wetenschappelijke tijdschriften voor de tandheelkunde in het Nederlandse taalgebied. De redactie van het *Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde* ziet het onder andere als haar taak richting te geven aan het gebruik van de Nederlandse taal in de tandheelkunde. Elke bijdrage wordt daarom door de medewerkers van het redactie bureau onder leiding van mevrouw drs. Jantine van der Vos-Kloprogge zorgvuldig gecontroleerd op zinsbouw, grammatica en terminologie. De gebruikte leidraden zijn: het *Van Dale* groot woordenboek der Nederlandse taal, het Groene boekje (woordenlijst Nederlandse Taal), Geneeskundig woordenboek van Pinkhof en het Tandheelkundig woordenboek van Temple en Houwink. Voor de tandheelkundige en medische terminologie is vooral het Geneeskundig woordenboek richtinggevend. Bij die terminologie heeft men altijd te maken met de invloed van andere talen, in het geval van de tandheelkunde is dit ontegenzeggelijk het Engels. Meer specifiek kan nog onderscheid worden gemaakt tussen Amerikaans Engels en de Engelse taal die in het Verenigd Koninkrijk wordt gesproken en geschreven. Doordat de belangrijkste wetenschappelijke tijdschriften op het gebied van de tandheelkunde allemaal in de Engelse taal worden gepubliceerd, bestaat snel de neiging de Engelse terminologie over te nemen. In het Nederlands is het bijvoorbeeld al heel gebruikelijk om te spreken over 'evidence-based' tandheelkunde omdat deze term korter en gemakkelijker hanteerbaar is dan de Nederlandse vertaling 'op wetenschappelijk bewijs gefundeerde tandheelkunde'. Er bestaat een voortdurend spanningsveld tussen het gebruik van de in het Engels gebruikte termen en het onverkort vasthouden aan Nederlandse termen of omschrijvingen. Dit is met betrekking tot de terminologie niet het enige spanningsveld. In de tandheelkunde worden

al jarenlang termen gebruikt die niet helemaal juist zijn of die zuiverder kunnen worden omschreven. Het spanningsveld is vasthouden aan die 'ingeburgerde' terminologie of overgaan naar een zuiverdere terminologie. Voor het eerste beleid pleit 'we doen het al jaren zo', 'we weten toch precies waarover we het hebben' en 'met verandering stichten we onnodig verwarring'. Zuiverheid en zorgvuldigheid zijn de 2 belangrijkste argumenten om te kiezen voor verandering of aanpassing. Deze gehele problematiek met al zijn afwegingen kwam aan de orde naar aanleiding van de 2 in de huidige editie van het tijdschrift gepubliceerde artikelen over de differentiatieopleiding tot 'tandarts-maxillofaciale prothetiek' van Reintsema, Van Oort en Stellingsma, en van Visser, Raghoobar, Van Oort en Vissink. Over de term 'tandarts-maxillofaciale prothetiek' zijn meerdere opmerkingen te maken, maar het discussiepunt is geweest 'maxillofaciaal' of 'orofaciaal'. De bij deze artikelen betrokken redacteurs stelden 'orofaciaal' voor met als argument, dat maxillofaciaal de suggestie wekt dat de onderkaak in de differentiatie buiten beschouwing blijft en dat is geenszins het geval. De auteurs gaven echter de voorkeur aan maxillofaciaal met als belangrijkste argumenten die van het 'ingeburgerd' zijn en van het gevaar van verwarring stichten. Die argumenten zijn voorlopig door de redactie gehonoreerd, maar in de toekomst zal in het tijdschrift toch geleidelijk worden overgegaan naar de term orofaciaal. De redactie is er zeker van dat deze problematiek van de terminologie bij meer mensen en in meer situaties aan de orde is. Daarom biedt de redactie iedereen die daarover iets te melden heeft de gelegenheid dit te doen. In de maandelijkse Nieuwsbrief zal voldoende ruimte beschikbaar worden gesteld voor een open en elkaars mening respecterende discussie over dit onderwerp. Elke lezer wordt hierbij uitgenodigd van deze gelegenheid gebruik te maken.